

Flora en Fauna Quickscan

Kraatsweg 2 te Bennekom

In het kader van een
bestemmingsplanwijziging

Uitvoering

Ruimte voor Advies - J. Mossink
Deventerstraat 179, 8171 NS Vaassen

Opdr.gvr.
Locatie

Dhr. H. van Doorn
Kraatsweg 2, 6721 NS Bennekom

Datum

30 januari 2017

Status

v1

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding en doel	
1.2	Beschrijving locatie en ingreep	
1.3	Opzet onderzoek	
2	Resultaten	5
2.1	Vaatplanten	
2.2	Broedvogels	
2.3	Vleermuizen	
3.4	Grondgebonden zoogdieren	
3.5	Overige soorten	
3	Effecten	8
3.1	Broedvogels	
3.2	Vleermuizen	
3.3	Overige soorten	
4	Conclusies en Aanbevelingen	10
5	Wettelijk kader	11

1.1 Aanleiding en doel

Voorliggend document beschrijft de bevindingen van een quickscan soortenbescherming op de locatie Kraatsweg 2 te Bennekom. Het betreft een locatie waar voorheen een agrarisch bedrijf gevestigd was. Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging. De initiatiefnemer is voornemens om de bestaande bijgebouwen te slopen, de bestemming van een deel van het perceel te wijzigen naar 'wonen', en het perceel te splitsen waardoor twee vlakken met bestemming met oppervlaktes van 3215 m² respectievelijk 3005 m² ontstaan. De quickscan is uitgevoerd omdat effecten op beschermde soorten niet op voorhand uitgesloten zijn. De locatie ligt niet binnen of in de nabijheid van beschermde natuurgebieden zoals Natura 2000, Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone. Gezien de aard en schaal van de ingreep is toetsing aan gebiedsbescherming niet nodig. De quickscan bestaat uit een beknopt bronnenonderzoek, een veldbezoek en 'expert judgement' waarbij een deskundige een inschatting maakt van de mogelijke aanwezigheid van beschermde flora en fauna. Het betreft een momentopname, er kan dus geen rekening worden gehouden met de dynamische aspecten van natuur, zoals migratie en kolonisatie door soorten en veranderd terreingebruik en -beheer na afloop van het onderzoek. De quickscan kan leiden tot uitvoeriger onderzoek of tot een advies voor mitigerende/compenserende maatregelen. De geldigheidsduur van resultaten bedraagt voor zwaarder beschermde soorten maximaal 3 jaar en voor licht beschermde soorten 5 jaar.

1.2 Beschrijving locatie en ingreep

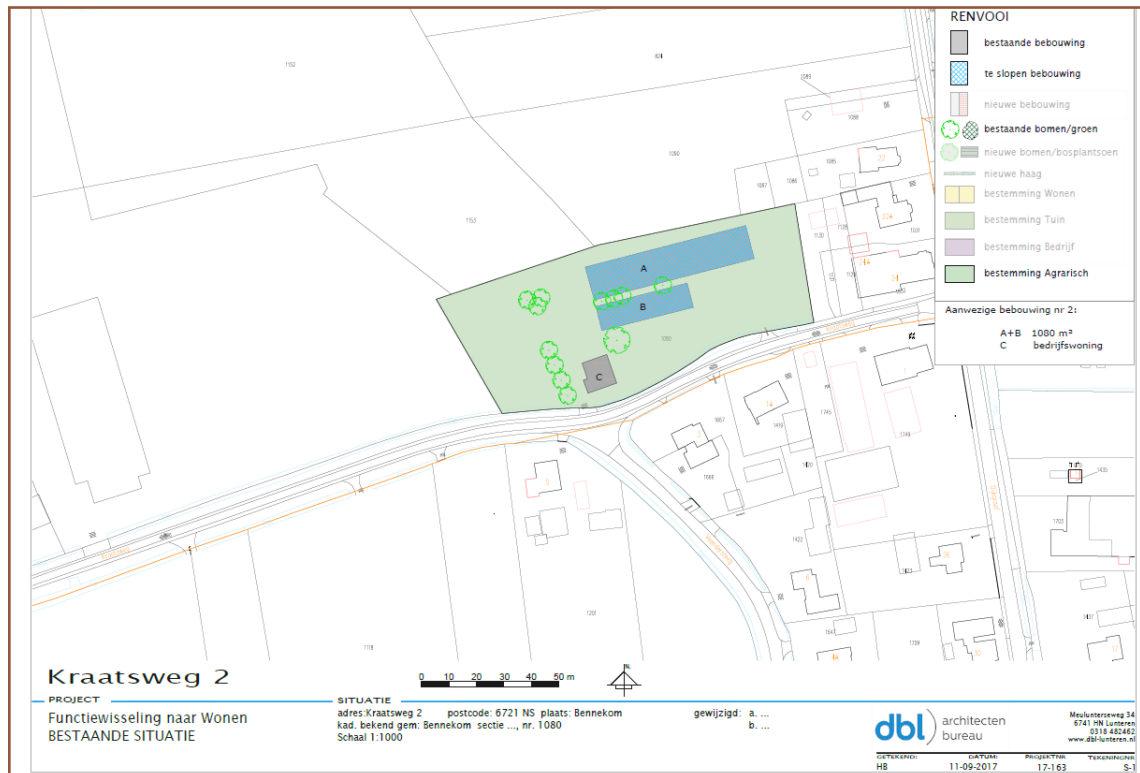
Het onderzoeksgebied betreft een perceel aan de Kraatsweg 2 te Bennekom. De locatie ligt in het buitengebied tussen Bennekom, Wageningen en Ede aan de noordzijde van het bebouwingscluster De Kraats. De initiatiefnemer is voornemens om met een oppervlakte van ongeveer 1000 m² te slopen en ten oosten van de te behouden woning een nieuwe woning te realiseren. Tijdens het veldbezoek bleek stal B reeds volledig gesloopt en bij stal A was onder andere het dak verwijderd tijdens asbestsanering. De eigenaar gaf aan er per ongeluk vanuit te zijn gegaan dat er reeds toestemming voor de sloop verleend was. Ook bomen en struiken waren reeds grotendeels verwijderd. Gezien de aangetroffen situatie bleek het niet mogelijk om een volledig beeld te krijgen van eventuele effecten van de sloop op beschermde soorten. Niettemin is getracht om een zo compleet mogelijk beeld te krijgen van de mogelijke effecten.

Situatieschetsen van de bestaande en gewenste situatie zijn weergegeven in afbeelding 1.1 en 1.2. De te behouden voormalig bedrijfswoning is opgetrokken uit baksteen met spouw en pannendak. Stal A bestaat voornamelijk uit enkellaags hout, aan de westelijke gevel zijn profielplaten gemonteerd. Stal B was opgetrokken uit baksteen. Beiden beschikten over een golfplatendak. Op een afbeelding van Google Streetview uit 2016 is relatief veel opgaand groen te zien, dit bleek inmiddels grotendeels verwijderd met uitzondering van een vrij forse berk en enkele kleinere bomen en struiken.

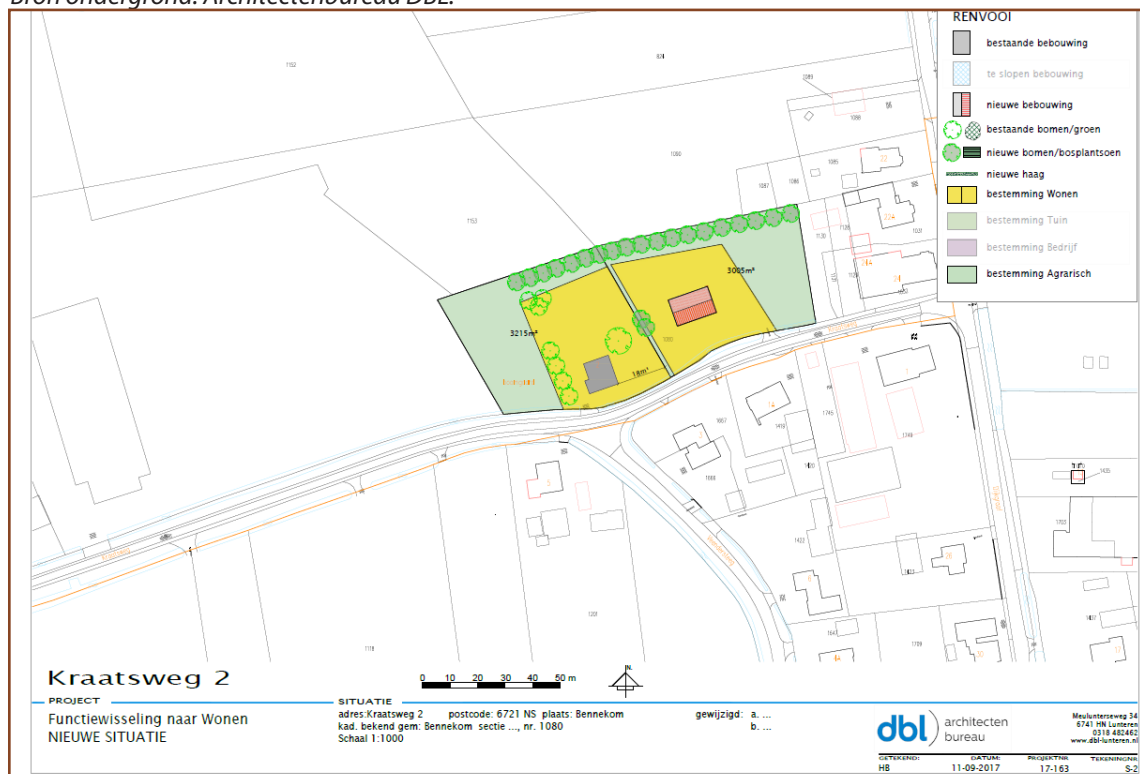
1.3 Opzet onderzoek

De ecologische quickscan bestaat uit een beknopt literatuuronderzoek (verspreidingsatlassen, websites etc.), een veldbezoek en rapportage met bevindingen en advies. De locatie is op 17 januari 2018 bezocht door J. Mossink, ecooloog van bureau Ruimte voor Advies. Tijdens dit onderzoek is het terrein verkend op de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde flora en fauna. Daarbij is

voornamelijk gelet op (mogelijke) verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten zoals Huismus, uilen, marterachtigen en vleermuizen. Gezien de locatie zijn effecten op overige soorten op voorhand zo goed als uitgesloten, voor de volledigheid worden deze nog kort behandeld. Tijdens het veldbezoek was het bewolkt en 5 °C bij een matige westenwind.

Afb. 1.1: Tekening bestaande situatie. De stallen bleken tijdens het veldbezoek reeds grotendeels gesloopt. Bron ondergrond: Architectenbureau DBL.

Afb. 1.2: Beoogde nieuwe situatie met een deel van de agrarische bestemming gewijzigd naar 'wonen'. De bestaande woning blijft behouden, de bijgebouwen zijn gesloopt en er wordt één nieuwe woning gebouwd. Bron: Architectenbureau DBL.

2

RESULTATEN BESCHERMDE FLORA EN FAUNA

2.1 Vaatplanten

De vegetatie op de onderzoekslocatie bestaat voornamelijk uit cultuurgrassen. Daarnaast zijn restanten van ruigtekruiden te zien die vermoedelijk langs de stallen gestaan hebben. Verder zijn zeer algemene kruiden zoals Paardenbloem, Ridderzuring en Madelief aangetroffen. De bomen ten westen van de bestaande woning blijven behouden, evenals de solitaire Ruwe berk tussen woning en te slopen stallen. Tussen schuur A en (voormalig) schuur B staan enkele kleinere berken en jonge boompjes die waarschijnlijk verwijderd zullen worden. De omstandigheden zijn ongeschikt voor bijzondere of beschermde vegetatie. De omstandigheden in deze overwegend agrarische omgeving zijn veel te voedselrijk en er is geen sprake van bijvoorbeeld bijzondere bodemeigenschappen of voedselarm kwelwater van de Veluwe zoals in natuurgebied Binnenveld langs de Grift.

2.2 Broedvogels

Vogels met jaarrond beschermde verblijfplaats

Op en rond erven in het buitengebied van de gemeente Ede komen diverse vogelsoorten voor waarvan nesten en andere vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd zijn. Op agrarische bedrijven gaat het met name om Huismus, Kerkuil en Steenuil die in bebouwing broeden. Doordat één schuur gesloopt en de ander grondig gesaneerd is zijn deze gebouwen niet meer geschikt als vaste nest- of rustlocatie. Het is niet mogelijk om te achterhalen of de stallen een functie hebben gehad voor de betreffende soorten, zeker voor de geheel gesloopte stal B. Bij stal A zijn wel duidelijk vogelwerende maatregelen aanwezig in de vorm van kippengaas voor de luchtgaten tussen zijgevel en dakplaten. In veel vergelijkbare gevallen zijn dan ook andere openingen ontoegankelijk gemaakt, bijvoorbeeld bij de nok en tussen dakbedekking en kopgevels. Gezien de huidige staat is dit zoals gezegd niet meer met zekerheid te bepalen, evenmin als het feit of de andere schuur op soortgelijke wijze was afgedicht. Overigens zijn in het geraamte van schuur en A en tussen de restanten van schuur B geen nestresten of braakballen aangetroffen. Rond de bestaande woning en in de opgaande begroeiing zijn geen Huismussen gezien of gehoord. Er waren wel mussen aanwezig op nabije erven aan de Kraatsweg, Veendersteeg en Dijkgraaf. In de huidige situatie ontbreekt het aan schuilgelegenheid en voedselaanbod op de onderzoekslocatie waardoor het voor de Huismus hoogstwaarschijnlijk geen functie (meer) heeft. Ook is het erf weinig geschikt als jachtgebied voor uilen die mogelijk in de omgeving nestelen.

Potentiële nestlocaties van overige vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen (roofvogels, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart, Ooievaar, Roek, Ransuil en Oehoe) ontbreken op of in de nabijheid van de locatie.

Overige broedvogels

Van de overige inheemse broedvogelsoorten is het nest in de meeste gevallen alleen beschermd tijdens het broedseizoen. Er zijn geen nesten aangetroffen in de gebouwresten en opgaande begroeiing. Omdat vrijwel alle struiken al verwijderd zijn is de kans op broedgevallen beperkt. Toch bestaat er tijdens het broedseizoen een kans op broedgevallen van soorten als Houtduif, Turkse tortel en Ekster in de bomen rond de woning. Soorten als Spreeuw en Ringmus kunnen onder het

pannendak van de woning nestelen. Sporen van eerdere broedgevallen van Boerenwaluw zijn niet te zien.

2.3 Vleermuizen

Vleermuizen zijn vliegende zoogdieren die verblijfplaatsen kunnen hebben in gebouwen (in de spouw, achter betimmeringen, zolderruimtes, onder pannendaken etc.) of bomen (holtes, scheuren, achter losse schors). Ze overwinteren vaak in grote gebouwen, kelders, grotten of kerkzolders. Vaste verblijfplaatsen van alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn jaarrond beschermd, evenals vliegroutes en belangrijke foerageergebieden. Soorten als de Gewone en Ruige dwergvleermuis, Gewone grootoorvleermuis en Laatvlieger zijn in de omgeving te verwachten vanwege de beschikbaarheid van potentiële verblijfplaatsen in bijvoorbeeld bedrijfswoningen en bijgebouwen. Het is onduidelijk of de stallen geschikt waren als verblijfplaats. Stal A is dat vermoedelijk niet geweest. De openingen in de zijkant waren met gaas dichtgemaakt. De gevels bestaan uit een enkele laag houtplanken die strak aansluiten, zonder toegang tot de ruimte er achter. Tegen de westelijke kopgevel zijn daarop profielplaten aangebracht. Deze sluiten strak aan tegen de nog aanwezige daklijst, net als de houtplanken tegen de daklijst aan de oostgevel. Het is niet duidelijk of ter hoogte van de nok potentiële invliegopeningen en verblijfplaatsen geweest zijn. Van de uit baksteen opgetrokken stal B is helemaal niet te achterhalen of deze geschikt was als verblijfplaats. Op een opname uit 2016 (Google Streetview) lijkt de geschiktheid beperkt, maar een functie kan niet worden uitgesloten. Was de schoorsteen toegankelijk, waren er toegangen tot een eventuele spouw? Dit alles blijft onduidelijk. De te behouden woning is in ieder geval wél geschikt als verblijfplaats voor gebouwbewonende soorten zoals Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger. Zo zijn er volop mogelijkheden om de ruimte tussen pannen en dakbeschot te bereiken en zijn er opstaande loodslabben. Of vleermuizen daadwerkelijk gebruik maken van de woning is zonder gericht onderzoek in de daarvoor geschikte perioden niet te bepalen.

Het terrein is geen onderdeel van belangrijk foerageergebied. Vooral rond de woning zijn mogelijk kleine aantallen foeragerende vleermuizen waar te nemen in de periode april - oktober, wanneer vleermuizen actief zijn. Het overige terrein is arm aan opgaande begroeiing en ook verder weinig interessant voor vleermuizen. De beoogde locatie van de nieuwe woning heeft momenteel geen waarde voor vleermuizen. Het aanplanten van nieuwe bomen of bosplantsoen langs de perceelgrens leidt waarschijnlijk tot nieuwe foerageermogelijkheden, zeker wanneer gekozen wordt voor inheemse soorten die veel insecten aantrekken.

2.4 Grondgebonden zoogdieren

Onder "grondgebonden zoogdieren" verstaan we hier alle zoogdieren met uitzondering van vleermuizen. Er zijn geen waarnemingen van zwaardere beschermde soorten uit het plangebied en directe omgeving bekend. In 2015 is op de A12 ten noorden van de locatie een Das aangereden, maar recente waarnemingen uit De Kraats ontbreken. Het erf is bovendien niet geschikt voor Dassen. De Steenmarter wordt tegenwoordig met enige regelmaat in Wageningen, Bennekom en omgeving waargenomen. In september 2017 is nog een verkeersslachtoffer langs de N781 gevonden, ruim een kilometer oostelijk van de Kraatsweg (www.waarneming.nl). Het is daardoor niet ondenkbaar dat Steenmarters in en rond bebouwing in de omgeving van het plangebied verblijven. De stallen zijn in hun huidige vorm echter niet geschikt. Ook voor de Steenmarter geldt dat niet te achterhalen is of de bebouwing geschikt was voor de dieren. Het terrein in huidige vorm is niet geschikt als leefgebied voor marters door een gebrek aan schuil- en foerageermogelijkheden. De kans dat marters in de woning verblijven is zeer klein aangezien er geen overlast bekend is. Voor overige beschermde grondgebonden zoogdieren geldt dat geschikt leefgebied ontbreekt.

en/of dat de locatie niet binnen het bekende verspreidingsgebied ligt, waardoor aanwezigheid kan worden uitgesloten. Enkele algemene kleine zoogdiersoorten die wel verwacht worden heeft zijn niet beschermd of staan op de vrijstellingslijst van de provincie Gelderland. Het gaat om soorten als Veldmuis, Huismuis, Huisspitsmuis en Bruine rat. Tijdens het veldbezoek vluchtte een Haas weg die zicht tussen de restanten van stal B verscholen had. Ook voor de Haas geldt een algemene vrijstelling bij ruimtelijke ingrepen.

2.5 Overige soorten

Gezien het ontbreken van potentieel leefgebied van overige beschermde soorten (amfibieën, reptielen, vissen, ongewervelden) binnen de onderzoekslocatie is het vóórkomen van dergelijke soorten op voorhand uitgesloten. Slechts incidenteel gebruik door Bruine kikker en Gewone pad is niet geheel uitgesloten, maar deze wijdverbreide soorten staan op de vrijstellingslijst van de provincie Gelderland.

Afb. 2.1: De plek waar stal B ooit stond. Links de restanten van stal A.

Afb. 2.2: Gaas aangebracht bij luchtopeningen van stal A. Alle nu nog aanwezige openingen zijn zeer secuur ontoegankelijk gemaakt, wat doet vermoeden dat ook de dakconstructie niet toegankelijk was voor vogels, marters en vleermuizen. Het is echter niet mogelijk dit met zekerheid te zeggen.

Afb. 2.3: Detail westgevel stal A. De profielplaten sluiten strak aan op de daklijst.

Afb. 2.4: Bestaande, te behouden woning vanaf de achterzijde van het erf gezien.

Afb. 2.5: De locatie op een Google Streetview-opname uit 2016. Rechts- en centraal achter stal A, daarvoor stal B. Links is nog net de bedrijfswoning te zien, deels aan het zicht onttrokken door bomen en struiken.

Afb. 2.6: Locatie tijdens veldbezoek. Linksachter de bedrijfswoning, centraal de plek waar stal B stond en rechts stal A.

Afb. 2.7: Binnenkant stal A.

3.1 Broedvogels

Gezien de reeds uitgevoerde sloop- en saneringswerkzaamheden bleek het niet mogelijk om vast te stellen of er vaste, jaarrond beschermde rust- of nestplaatsen van broedvogels in de stallen aanwezig waren. Het lijkt er op dat toegangen tot de stallen dichtgemaakt waren voor vogels en andere dieren, in dat geval heeft de sloop en sanering niet tot effecten geleid. Echter, met name wat stal B betreft is dit niet meer te achterhalen. De bestaande, te behouden woning is geschikt voor Huismussen maar deze waren niet aanwezig tijdens het veldbezoek. Het perceel biedt in huidige staat te weinig dekking en voedsel om als permanent leefgebied te functioneren. Door het aanplanten van gesloten opgaande groenstructuren (wintergroene struiken, meidoornhagen etc.) zouden er weer kansen voor Huismussen kunnen ontstaan. In de te realiseren woning kan nestgelegenheid voor mussen worden aangeboden, bijvoorbeeld in de vorm van vogelvides onder de onderste pannenrijen, door geen vogelschroot toe te passen of vogelschroot op de tweede panlat of hoger aan te brengen. Ook zijn er speciale nestkasten voor mussen te koop.

De ingrepen leiden niet tot effecten op overige broedvogels met jaarrond beschermde nesten of belangrijke gebiedsfuncties. Tijdens het broedseizoen zijn broedgevallen van algemene broedvogels niet uit te sluiten, hoewel de mogelijkheden beperkt zijn. Effecten zijn te voorkomen door eventueel nog te rooien opgaande houtige beplanting voorafgaand aan het broedseizoen te verwijderen. Het broedseizoen loopt voor veel soorten globaal van half maart tot half augustus. Gezien het geringe formaat van de bomen en struiken en gebrek aan dekking wordt de kans op eerdere broedgevallen klein geacht. Mocht er toch een broedgeval worden aangetroffen dan mag het nest pas verwijderd worden nadat de vogels het vrijwillig verlaten hebben. Mogelijke broedende vogels in de bestaande woning zullen geen hinder ondervinden van de werkzaamheden op het terrein omdat er geen werkzaamheden in de directe nabijheid van de woning plaatsvinden.

3.2 Vleermuizen

Het is niet mogelijk om te bepalen of de (gedeeltelijke) sloop van de bebouwing heeft geleid tot verlies van potentiële vaste verblijfplaatsen van vleermuizen. Gezien de resterende constructie van stal A en het historisch beeldmateriaal van stal B lijken de mogelijkheden beperkt te zijn geweest. Echter, vleermuizen hebben soms aan minieme openingen voldoende om gebruik te kunnen maken van holle ruimtes in bebouwing. Zeker als het gaat om kleine zomerverblijven of paarverblijven kunnen geen conclusies worden getrokken met betrekking tot voormalige potentie van de stallen. Het is onwaarschijnlijk dat de stallen geschikt waren voor kraamkolonies of als winterverblijfplaats. Gezien de aanwezigheid van diverse woningen en bijgebouwen met pannendaken, toegankelijke spouw en betimmeringen in De Kraats is het mogelijke effect van de sloop op lokale vleermuispopulaties beperkt. De te behouden voormalig bedrijfswoning lijkt wél zeer geschikt voor vleermuizen. Zonder aanvullend onderzoek is niet te zeggen of vleermuizen daadwerkelijk gebruik maken van de woning. Effecten op eventuele verblijfplaatsen zijn alleen aan de orde door het direct aanlichten van de dakconstructie en gevels, of wanneer er renovatiewerkzaamheden aan de woning gepland zijn. Alleen in die gevallen is gericht onderzoek in de vorm van vier nachtelijke inventarisaties noodzakelijk. Eventuele effecten door verlichting zijn overigens eenvoudig te voorkomen door uitstraling van strooilicht te voorkomen.

De bouw van een nieuwe woning kan in nieuwe kansen voor gebouwbewonende vleermuizen resulteren. Afhankelijk van de constructie van de woning kan gedacht worden aan open stootvoegen in het bovenste deel van de gevel, toegang bieden tot holle ruimtes achter bijvoorbeeld daklijsten, of zelfs het inmettelen van speciale vleermuiskasten. Nagenoeg alle donkere, tochtvrije ruimtes met een invliegopening van 1,5-2 cm breed en > 5 cm hoog (of andersom) zijn geschikt.

Er is zeker geen sprake (geweest) van aantasting van essentieel foerageergebied of vliegroutes. Het aanplanten van een strook inheemse houtige beplanting zorgt voor een impuls van foerageermogelijkheden ten opzichte van de huidige situatie. Kort samengevat is nader onderzoek naar effecten op beschermde gebiedsfuncties van vleermuizen in principe niet aan de orde en zijn er diverse mogelijkheden om, indien gewenst, bij te dragen aan de toekomstige geschiktheid voor vleermuizen.

3.3 Overige soorten

Sloop en bouwrijp maken kunnen leiden tot negatieve effecten op enkele kleine, zeer algemene zoogdieren (voornamelijk muisachtigen) en amfibieën (Bruine kikker en Gewone pad). De te verwachten soorten zijn niet beschermd of staan op de vrijstellingslijst van de provincie Gelderland voor ruimtelijke ingrepen. Er bestaat een kleine kans dat de sloop- en saneringswerkzaamheden hebben geleid tot aantasting van vaste verblijfplaatsen van (Steen)marters. Historische waarnemingen en meldingen van overlast door marters ontbreken overigens, en ook uit navraag bij omwonenden blijkt dat er geen aanwijzingen zijn dat marters op de locatie en directe omgeving voorkwamen. Overige beschermde soorten (vaatplanten, grondgebonden zoogdieren, reptielen, vissen, beschermde amfibieën en ongewervelden) komen met zekerheid niet binnen invloedssfeer van het onderzoeksgebied voor waardoor effecten op voorhand uitgesloten zijn.

4

CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

- De resterende sloopwerkzaamheden en bouw van een nieuwe woning zullen niet leiden tot verstoring, aantasting of vernieling van jaarrond beschermde vaste verblijfplaatsen van vogels, vleermuizen, grondgebonden zoogdieren of andere strikt beschermde soorten. Het uitvoeren van nader onderzoek is niet aan de orde.
- Doordat per abuis reeds sloop- en saneringswerkzaamheden hadden plaatsgevonden kan helaas niet bepaald worden of de reeds uitgevoerde werkzaamheden tot effecten op vaste, jaarrond beschermde verblijfplaatsen geleid hebben. De mogelijkheden lijken beperkt te zijn geweest, maar het is onmogelijk om harde conclusies te trekken.
- De bestaande woning is geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen en vogels met jaarrond beschermde rust- of voortplantingsplaatsen. De resterende sloop - en bouwwerkzaamheden op het omringende terrein leiden in principe niet tot wezenlijke verstoring of aantasting van de verblijfplaatsen, mits directe beschijning van de woning voorkomen wordt. Houdt er verder rekening mee dat eventuele toekomstige renovatie van de woning tot effecten op dergelijke verblijfplaatsen kan leiden.
- Het rooien van opgaande houtige beplanting dient plaats te vinden buiten het broedseizoen, dat globaal duurt van half maart tot half augustus. Ook buiten deze periode mogen bezette nesten nooit aangetast worden. Voor eventuele rooi- of snoeiwerkzaamheden voorafgaand aan het broedseizoen uit.
- Het is mogelijk om bij nieuwbouw van de woning 'natuurinclusief' te bouwen. Het is vaak zeer eenvoudig en goedkoop om kansen te bieden aan bijvoorbeeld vleermuizen en mussen, zonder last te krijgen van 'ongedierte'. Ruimte voor Advies adviseert graag over de mogelijkheden, bovendien is veel informatie via diverse internetsites te raadplegen.
- Effecten op overige beschermde soorten en soortgroepen waarvoor geen vrijstelling geldt zijn uitgesloten omdat er geen aanwijzingen zijn dat dergelijke soorten binnen invloedssfeer van de werkzaamheden voorkomen.
- Ten aanzien van alle dieren en planten (beschermd of niet beschermd) geldt dat men zich dient te houden aan de algemene zorgplicht. Dit houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna naar redelijkheid zoveel mogelijk voorkomen moeten worden. In dit specifieke geval zijn naar verwachting geen speciale maatregelen nodig.
- Wanneer tijdens werkzaamheden toch beschermde soorten worden aangetroffen dienen werkzaamheden tijdelijk te worden stilgelegd en wordt contact opgenomen met een deskundige* (volgens omschrijving van het Ministerie van EZ) op het gebied van flora en fauna. Overleg met de deskundige moet duidelijk maken hoe met de ontstane situatie kan worden omgegaan.

5.1 Inleiding

In Nederland is de wetgeving omtrent de bescherming van natuurwaarden gesplitst in soortbescherming en gebiedsbescherming. De bescherming was voorheen geregeld in respectievelijk de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998. Voor houtopstanden gold de Boswet. Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden die de bovenstaande wetten vervangt. Wat betreft gebiedsbescherming is er weinig veranderd. Op het gebied van soortenbescherming hebben zich diverse wijzigingen voorgedaan. Zo zijn veel planten en vissen onder de nieuwe wet niet meer beschermd, terwijl een aantal zeldzame dagvlinders en libellen juist zijn toegevoegd. Verder is het bevoegd gezag in de meeste gevallen GS van de provincie, waar dat eerder de RVO was. De provincies hebben meer zeggenschap over het beleid, wat zich vooral uit in het feit dat er verschillen zijn in de vrijstellingslijsten van soorten waarvoor bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting of bestendig beheer en onderhoud vrijstelling geldt. Meer informatie over de Wet natuurbescherming is onder andere terug te vinden op de websites van de Rijksoverheid en de verschillende provincies.

5.2 Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming was voorheen opgenomen in de Natuurbeschermingswet 1998 en heeft de bescherming en instandhouding van natuurgebieden in Nederland als doel. Daartoe zijn gebieden aangewezen in het kader van de Vogelrichtlijn (VR-gebieden), Habitatrichtlijn (HR-gebieden) en het Verdrag van Ramsar (Wetlands). Beschermden Natuurmonumenten vervallen onder de Wet natuurbescherming omdat deze vrijwel geheel samenvallen met **Natura 2000-gebieden**. De VR- en HR-gebieden worden samengevat onder de noemer Natura 2000. Voor de Natura 2000-gebieden worden/zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd voor specifieke vogelsoorten of habitats. Deze kunnen van gebied tot gebied verschillen. De hierboven genoemde gebieden kunnen overlappen. Activiteiten die een negatief effect hebben op Natura 2000-gebieden zijn verboden. Dat geldt ook voor activiteiten buiten de gebieden die een negatief effect hebben binnen het gebied. Voor activiteiten is een vergunning mogelijk. Een vergunning wordt pas afgegeven wanneer een zogenaamde 'habitattoets' is doorlopen. Hieruit moet blijken dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast en de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van de soorten niet verslechtert en geen verstoring van soorten optreedt. Een vergunning wordt afgegeven door de betreffende provincie.

Het **Gelders Natuurnetwerk** (hierna **GNN**) en de **Groene Ontwikkelingszone** (hierna **GO**) komen voort uit het herdefiniëren van de voormalige Ecologische Hoofdstructuur (EHS) door de provincie Gelderland. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. In het GNN is uitsluitend sprake van een natuurbestemming. Binnen het GNN zijn ruimtelijke ontwikkelingen slechts mogelijk wanneer deze van groot algemeen of provinciaal belang zijn én er geen reële alternatieven zijn. Er geldt dan wel een compensatieverplichting om negatieve effecten teniet te doen. De GO bestaat uit 'niet-natuurlijke' elementen van de voormalige EHS zoals infrastructuur en bebouwing. In de GO liggen meer ontwikkelingsmogelijkheden voor bijvoorbeeld bedrijven. De begrenzing en doelstellingen van GNN en GO worden door de provincie vastgesteld en is in verwerkt in de omgevingsvisie en -verordening.

5.3 Soortenbescherming

Onder de Wet Natuurbescherming zijn verschillende beschermingsregimes te onderscheiden: soorten van de Vogelrichtlijn (VR), soorten van de Habitatrichtlijn (HR) en overige beschermde soorten genoemd in bijlage A behorend bij artikel 3.10 van de WNb. Daarnaast hebben provincies de vrijheid om voor bepaalde soorten uit de laatste categorie vrijstelling te verlenen bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig beheer en onderhoud. Gedetailleerde informatie over het onderdeel soortenbescherming, inclusief lijsten van beschermde soorten, is onder meer te vinden op de website van de Rijksoverheid.

5.4 Rode lijsten

Rode lijsten geven een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of duidelijk achteruit zijn gegaan. Rode lijsten hebben een signaleringsfunctie en geen juridische status. Plaatsing op de lijst betekent daarom niet automatisch dat de soort beschermd is. Daarvoor is opname van de soort onder de Wet natuurbescherming nodig. De Rode lijsten zijn richtinggevend voor toekomstig beleid. Van overheden en terreinbeherende organisaties wordt verwacht dat zij bij beleid en beheer rekening houden met de Rode lijsten.